

vydavateľstvo

BESTSELER

Marek Boško

Muž z domu

NAPROTI,

čo mi

PREŠIEL

cez rozum

Muž z domu
NAPROTI,
čo mi
PREŠIEL
cez rozum

Marek Boško

Marek Boško
Muž z domu naproti, čo mi prešiel cez rozum
Copyright © by Marek Boško
Cover design © by Katarína Skalková
Illustration © Shutterstock
Slovak edition © by BESTSELER

MUŽ Z DOMU NAPROTÍ, ČO MI PREŠIEL CEZ ROZUM

---

vydavateľstvo

BESTSELER

ISBN: 978-80-89821-32-7

Postavy v knihe sú vymyslené okrem tých, ktoré nie sú. Niektoré z kľúčových udalostí príbehu sa naozaj stali, nie však za účasti hlavného hrdinu, ani nie nevyhnutne presne tak, ako ich autor popisuje.

1. kapitola

Celé to začalo jednou úradnou obálkou, ktorú som pred dvoma týždňami našiel vo svojej poštovej schránke. Vlastne to celé začalo ešte skôr, oveľa skôr, to len ja som sa do toho zaplietol pred štrnástimi dňami.

Na prvý pohľad to bola obyčajná zásielka, rovnaká ako tie s faktúrami za elektriку, plyn či internet. Až na odosielateľa. JUDr. Kopecká Eva, advokátska kancelária. Rozvod mám dávno za sebou a nijaký iný dôvod na kontakt s právnikom mi nenapadá. Neplatím alimenty, s nikým nie som v spore, účty hradím načas a pokuty za prekročenu rýchlosť nerád, ale na mieste.

Nebyť susedy Nagyovej, ktorá sa ani nesnaží predstierať, že pozerá inam, otvoril by som zásielku ešte vo výťahu.

Čo odo mňa môže chcieť? JUDr. Kopecká? Krútim nechápavo hlavou, keď za sebou zatváram dvere do bytu, odkladám kľúče na poličku a prezerám obálku na strane odosielateľa.

Odkiaľže? Z Ružomberka? Nikdy som v Ružomberku nebol. Nikdy som poriadne nevytiahol päty z Bratislavy.

To si žiada šálku kávy. Zapínam kanvicu, ale

zvedavosť je silnejšia ako závislosť na kofeíne. Otváram obálku a vyťahujem z nej list, akoby som čakal, že sa z neho môže vyklúť povolávací rozkaz.

*Vážený pán Marek Krajčí,
žiadam Vás týmto, aby ste sa dňa 1. júla 2015 dostavili do advokátskej kancelárie JUDr. Eva Kopecká, A. Bernoláka 4, Ružomberok, vo veci dedičského konania...*

Prerušujem čítanie, pretože píska kanvica. Zalievam kávu.

... vo veci dedičského konania po zosnulom Cyrilovi Krajčim, bytom ul. Panská 42/3, Tekvičné.

Vo veci dedičského konania? Cyril Krajčí je môj dedo, to viem, aj keď som ho nikdy nevidel. Teda umrel a asi niečo zanechal. Ale prečo s tým neoslovili môjho otca?

To sa dá vysvetliť len dvoma spôsobmi. Buď je JUDr. Kopecká úplne nekompetentná a mala by v takom prípade zvážiť svoje zotrvanie v advokátskej komore, alebo, a to je oveľa pravdepodobnejšie, uchlipnem z kávy a popálím si pery, je aj môj otec, ktorého som videl iba dvakrát v živote, už tiež po smrti. A musel zomrieť ako nemajetný, inak by si ma podobná zásielka našla už skôr. Nuž, čo mám povedať? Že je mi to ľúto? Aj keď som ani jedného z nich nepoznal? Nič od nich nechcem, mám predsa

svoju hrdosť.

Uvažujem. Ale mám aj úver na krku. A odrazu, s vidinou nečakaného príjmu, mám aj nejaké nároky. Žeby väčší televízor, alebo dokonca nové auto? Idem na to zle. Musím to chápať ako kompenzáciu. Rozhodne! Náhradu za to, že o mňa ani jeden z nich nikdy nejavil záujem. Len sa tým zase príliš nenadchni, nabáda ma moje racionálnejšie ja. Čo ak sa jedná o nejakú barabizňu na spadnutie a s obrovskou dlžobou k tomu. Alebo sa u JUDr. Kopeckej zoznámim s niekým, kto bude tvrdiť, že je môj bratanec z neviemkoľkého kolena. Pokiaľ viem, otec iných potomkov okrem mňa nemal, ale či sa jemu alebo dedovi nepritrafil nejaký ten ľavoboček, za to ruku do ohňa nedám. Možno budú viacerí a mne sa ujde jedna osemnástina alebo ešte väčšia -ina nejakej ornej pôdy.

Váham. Ále, o nič predsa nejde. Ak budem v pluse, tak to dedičstvo prijmem, dúfam, že mi vyhradí aspoň náklady na dopravu, a ak nie, tak ho jednoducho odmietnem. Bodka.

2. kapitola

„Vitajte, pán Krajčí,“ dvíha sa z kresla JUDr. Kopecká a podáva mi ruku, „pravdupovediac som ani neverila, že...“

Tára dve na tri. Kto by sa nedostavil k dedičskému konaniu?

„Že prídem?“

„Asi tak,“ prívetivo sa usmeje. Ako kobra. Pripomína mi moju učiteľku matematiky na základnej škole. Nikto nemal lepšiu známku ako trojku.

„Nech sa páči, posadte sa!“

Páni, vravím si. Normálna kancelária ako v Blave. Sklo, nerez, mramor. Právo asi vynáša všade rovnako. Aj na Liptove.

„Poprosím váš občiansky preukaz!“

Ešteže som ho nezabudol v aute. Zaparkoval som až o dve ulice ďalej.

„Viete, prečo sme si vás pozvali?“ skôr konštatuje, ako sa pýta, zatiaľ čo si zapisuje moje iniciály. To mi v tej horúčave ani neponúkne minerálku?

„Ide o môjho deda, tuším,“ odpovedám a dúfam, že nezniem ako hyena, „a o dedičstvo po ňom.“

„Poznali ste ho?“ pýta sa a prehladáva pritom spisy na stole.

To nie je podmienka, dúfam, poznať niekoho,

po kom by som chcel dediť. Môže mi vôbec klásť takú otázku?

„Žiaľ, nie.“ Predstieram ľútosť.

„Tu vás mám.“ Usmeje sa, otvorí spis a založí si okuliare.

„Takže, váš starý otec Cyril Krajči zomrel pätnásteho mája tohto roku a posledná rozlúčka s ním sa konala sedemnásteho mája.“

To mi akože vyčíta, že som nebol na jeho pohrebe? Prečo mi neposlal esemesku? Vnúčik môj, umieram, zastav sa na kus reči, kým sa odoberiem alebo aspoň na kar, či také niečo?

Zjavne to tak nemyslela, asi len musí byť formálna. S tým oficiálnym zahájením konania súvisí ešte jedna vec. Nikto ďalší už nepríde.

„Keďže pán Krajči nezanechal poslednú vôľu a váš otec, ako iste viete, zomrel pred tromi rokmi, ste vy jeho jediným zákonným dedičom.“

To môže byť dobrá správa, ale aj úplne naprd. To záleží na tom...

„Čo je teda predmetom dedičstva?“ pýtam sa nedočkavo.

Doktorka listuje v spisoch. Asi to mala pripravené v inom poradí, ale, hovorím si, najlepšie je ísť rovno k veci. Aj moja žena išla rovno k veci. Tu je žiadosť o rozvod. Už ťa nemilujem, je koniec.

„Sú tu isté podlžnosti,“ vraví, „chýbajú posledné dve splátky za plyn, ale za vodu má preplatok...“

„Zanechal niečo?“

„Och, áno,“ odloží zúčtovania a vytiahne výpisy z geodézie. „Váš starý otec vlastnil dve nehnuteľnosti v katastri obce Tekvičné.“

Yes! Kričím v duchu, navonok zamyslene a hlavne nie príliš dychtivo prikyvujem. Tekvičné. Kde to je? Na ukrajinskej hranici? To by ma asi predvolali niekde do Humenného, nie? Ale na tom nezáleží, ak to len nie je na Marse.

„Jedná sa o dve jednopodlažné stavby v intraviláne obce.“

Načo toľko rečí? Starý mi odkázal dva domy. Dva, nie jeden. Nech mu je zem ľahká, či ako sa to vraví. Alebo, nech ho netlačí urna?

„V prvom prípade ide o obytný dom,“ pokračuje právnička, „na ulici Panská a v tom druhom,“ odmlčí sa, „ach áno, tu je to. Jedná sa o,“ zaváha, akoby ju to samu prekvapilo, „áno, jedná sa o budovu požiarnej zbrojnice. Sú tu aj katastrálne mapy, ak by ste mali záujem do nich nahliadnuť.“

Bojujem s nutkaním vytrhnúť jej papiere z ruky, ale napokon krútim hlavou, že netreba.

„Tie nedoplatky za plyn,“ uisťujem sa, „to sú všetky mínusové položky? Nijaké nezaplatené hrnce, periny alebo exekúcie?“

„Nie. Sú to len dve chýbajúce splátky v celkovej výške...“

„Dobre, dobre, na tom nezáleží.“

Zloží si okuliare a uprie na mňa vážny pohľad. Povedal som niečo nevhodné?

„Musím sa vás teda spýtať, pán Krajči.“ Teraz to príde, vravím si. „Ste rozhodnutý dedičstvo prijať alebo sa ho mienite zrieknuť?“

Už som v živote mienil všeličo. Že zmením prácu, že začnem behať alebo, a to som myslel najväznejšie, že skončím so sladkosťami. Nikdy z toho nič nebolo, možno je načase prestať len mieniť.

„Prijímam ho,“ vravím a snažím sa pritom tváriť neutrálne ako destilovaná voda. „Čo potrebujete, aby, veď viete, aby to všetko...“

Neviem sa vyjadriť, nededím predsa každý deň dva domy. Ona mi ale rozumie.

„Len váš súhlas,“ usmeje sa a podsunie mi papier s mojím menom na konci, „a podpis. O zápis do katastra sa už postaráme za vás.“

„Nejaké peniaze?“ vyletí zo mňa. Čo som to ja za človeka!

Ona sa znovu usmeje, ale inak ako predtým.

Za jej odpoveďou „Nie, nijaká hotovosť, ani bežný účet, len tie dva domy,“ akoby som počul otázku „nechcel by si k tomu ešte jachtu na Jadrane?“

3. kapitola

Štvrtok

Týždeň nato, vo štvrtok, prichádzam do Tekvičného s úmyslom dopriať si predĺžený víkend a obhliadnuť terén. Zaparkujem pred obecným úradom a ešte s teplými listami vlastníctva vybieham po schodoch, prechádzam očami nápisy na dverách kancelárií a mierim priamo k starostovi.

„Jurčo,“ predstavuje sa mi päťdesiatnik s postavou mäsiara, s plnými lícami, krátkymi vlasmi farby uschnutej trávy, prešedivenou bradou a depardieuovským nosom. Premeriava si ma zdvorilým, ale nechápavým pohľadom.

„A vy ste...?“

„Krajči, Marek Krajči.“

„Ach, áno, pán Krajči, isteže,“ preberá sa z krátkodobého výpadku pamäte, škriabe sa za uchom a tvári sa, že nevie, kde mu hlava stojí.

„Čakal som vás, ale viete, akosi,“ prihlúplo sa usmieva, „... v úradných hodinách.“

Pozriem na hodinky. Trištvrte na štyri. Hovädo!

„Žiadny problém,“ v duchu kalkulujem náklady

na benzín do Ružomberka a späť. „Môžem sa zastaviť zajtra.“

„Od osem nula nula do šestnásť nula nula,“ upozorňuje ma a ukazuje na rozpis ordinačných hodín na dverách úradu. Mám chuť mu pripomenúť, že ešte nie sú štyri. „Počas stránkových dní, samozrejme.“

Tvárim sa zmätene, rozvrh na dverách to neuvádza a ako inak mám zistiť, kedy majú na Obecnom úrade v Tekvičnom stránkové dni?

„Len žartujem,“ zatiahne Jurčo a dlaňou, že by ňou dokázal zastaviť ten potok, čo tečie v jarku pred úradom, ma vystrčí von z dverí. „Zajtra sa vám budem venovať.“

Predstieram vďačnosť a padám odtiaľ.

„Ale nemusíte mať obavy, pán Krajčí,“ volá za mnou, „obe stavby sú riadne zapečatené.“

„Môžem,“ zastavím sa na schodoch, „môžem si ich obzrieť?“

„Ale samozrejme, veď sú vaše.“

Pred úradom stoja dve postaršie, tradične odeté ženy. Obe sú širšie ako dlhšie, s nohami krátkymi, ako majú jazvečíky. Jedna drží káru, plnú zavaraninových pohárov a prepletaných demižónov. Druhá nesie pod pazuchou sliepku. Asi čakajú na starostu, aby ich rozsúdil v nejakom malichernom spore. Máte smolu babky, hovorím si, jemu už padla.

„Neviete, dámy,“ oslovím ich prehnane zdvorilo,

„ako sa dostanem k požiarnej zbrojnici?“

„K hasičiarni?“ pýta sa tá s demižónmi.

„Ty si Krajčího vnuk?“ zisťuje druhá.

Spiečka na mňa zvedavo pozerá a žmurká.

„Prečo si mu nebol na pohrebe?“ vyšetruje ma prvá.

„My sme sa veľmi...“ začnem, ale potom otrávene mávnem rukou. Vám sa tak mám čo spovedať.

Vytiahnem Iphone. Je tu signál. Na štyri paličky. Nájdem si to aj sám.

„Ja vás tam zavediem,“ ozve sa zadýchaný mužský hlas a vzápätí sa pri mne zastaví akýsi rekreačný maratónec. „Mám to po ceste.“

„Ja,“ zvažujem podávanú ruku, „asi si poradím sám.“

„Som Hruška,“ nedá sa odbiť športovec. „Otec Hruška. Farár.“

Hruška?! No prisámbohu, sám by som ho lepšie neopísal. Plecia má úzke ako držadlo kolobežky a boky ako Věstonická venuša. Na sebe má komplet spartakiádny úbor dorastencov z osemdesiatego piateho. Prehýba sa, ako ho pichá v boku a potí sa ako Pepsikola v reklame. Vyzerá, že sa snaží zhodiť z brucha. Nejaký ten kilometer ešte bude potrebovať, možno aj tri.

Nato sa s príslym výrazom na tvári otočí k tým dvom.

„Balážová, Gejdošová,“ osloví ich vyčítavo, „čakám vás na spovedi.“

Babky sa chvíľu tvária, akoby doma zabudli vypnúť plyn.

„Dnes večer.“ dodá Hruška na spresnenie.

Nato obe vyštartujú ozlomkrk dole dedinou, aby ešte stihli do omše pátričky aspoň tridsiatimi otčenáňmi a pätnástimi zdravasmi naleštiť.

„Všetci sme deti božie,“ vyhlási kňaz a mne nie je jasné, či hovorí o tých dvoch, alebo o mne.

To je jedno. Fakt ale je, že mi tu Google nepomôže. Katastrálne mapy nie sú ako Street View a ťažko sa v nich vyznať, ak nepoznáte miestne pomery. Prijímam jeho návrh.

Cestou do kopca sa rozhovoria. Je to vraj len kúsok a fara je o ulicu vyššie. Ale zbrojnica je už na spadnutie, lebo starý Krajči, vlastne môj starý otec, prosí ma o prepáčenie, sa o ňu príliš nestaral. Bol to čudák, zase ma prosí o prepáčenie, celé dni trávil hádkami s Lojkom.

„Kto je to ten Lojka?“ pýtam sa.

„To je,“ zaváha, „teda bol... nie, vlastne,“ dopletie sa, „lebo on ešte žije. Jednoducho, bude to váš nový sused.“

„Ešte neviem, či...“ uvažujem, či mám farárovi vešať na nos svoje plány. „O čo sa hádali?“

„No o tú zbrojnicu predsa.“

To už stojíme pred budovou, čo vyzerá, že neodolá prvému vetru.

„Nie je to také zlé, ako sa zdá,“ vycíti kňaz moje

pochybnosti. „Ale dovnútra by som nešiel. Nikto tam nebol už dobrých desať rokov.“

Steny ako po delostreleckej palbe, barikáda z opadanej omietky pred širokými vrátami a múry také krivé, že by sa pri nich aj vodováha rozplakala. Strecha snáď pamätá rakúsko-uhorské vyrovnanie a dechtom napustená konštrukcia veže vyzerá, že ju stavali tesárski majstri z talianskej Pizzy. Táto ruina že by mala byť predmetom dlhoročného susedského sporu?

„Desať? Podľa mňa aspoň sto!“

„Svojmu účelu neslúži od vojny,“ tvrdí Hruška. Keďže chápe, že mi musí byť jasné, že vtedy ešte nebol na svete, dodáva na vysvetlenie. „Aspoň tak sa to píše v obecnej kronike.“

Dúfam, že aspoň pozemok má nejakú hodnotu, veď čo by som robil s takouto rozvalinou. Ak takto vyzerá aj ten druhý...

„Tamto,“ povie kňaz a ukáže na stavbu v tesnom susedstve zbrojnice, „to je Lojkov dom.“

„A ten za ním je Krajčiho, vlastne teraz už váš.“

Tak to je už iná pesnička. Nie je to síce žiadny katalógový bungalov, ale tá zbrojnica by mu mohla hovoriť „Vaša výsosť“.

„Budem už musieť ísť,“ ospravedlní sa farár a ukáže na svoj zovňajšok. „Dať sa trochu do poriadku na omšu.“

„Ak by ste...“ začne, ale zmlkne, pretože ma celkom správne odhadne na zarytého ateistu.

„Tak nič. Uvidíme sa neskôr.“ Rozlúči sa a poklusom odbehne.

Viac si ho nevšímam. Zamierim k bráničke a zatriasem kľúčkou. Zamknuté. Nijaké prekvapenie, Jurčo ma predsa upozornil, že je dom zapečatený. Zbrojnica bude tiež zatvorená, ale tam by som sa aj tak neodvážil. Nie bez životnej poisťky. Čo teraz, pýtam sa sám seba. Keď už som tu, zjdem na dedov hrob, nech nie sú reči.

Cintorín nachádzam pomerne ľahko, a to na základe predpokladu, že ak je pri kostole fara, miesto posledného odpočinku farníkov nemôže byť ďaleko. Na prístupe od kostola ho lemujú storočné duby a gaštany, aké by som si vedel predstaviť skôr v zámočkom parku, na jeho druhej strane sa dvíha skalné bralo. Cintorín sám nie je príliš veľký, ale má v sebe niečo, dalo by sa povedať, poetické. Niečo, čím sa odlišuje od všetkých tých, ktoré som doteraz navštívil. Nemá tradičné geometrické usporiadanie, typické pre moderné cintoríny a ani hroby nepripomínajú predzáhradky. Iba nepravidelne, akoby náhodne postavené, hrdzou rozožraté železné kríže a kamenné náhrobky. Niektoré z nich zo zvislej polohy vykýval čas, iné už ležia na zemi ako porazené dominové kocky. Všetky bez rozdielu sú patinované bielymi či zelenými lišajníkmi a zneuctené vtáčim trusom. Mám dojem, že tu posledný človek umrel pred polstoročím a ten jediný, kto si

na neho pamätá, musí ležať o dva hroby ďalej.

„Toto je starý cintorín,“ vraví drobný stavec vo flisovom kabátci.

Kým neprehovoril, považoval som ho za jednu z mohýl. Narýchlo si ho obzriem. Odhadujem ho tak na sedemdesiat, ale skôr z držania tela. Jeho tvár sa farbou podobá vlašskému orechu, napriek tomu však pokožka bez stareckých škvŕn pôsobí sýto a zdravo. Plešina mu síce siaha až po temeno a leskne sa ako konské sedlo, inak má však hlavu porastenú krátkymi, ale hustými plavými vlasmi. Uši s veľkými lalokmi mu odstávajú a spod širokého nosa vyrastajú ešte širšie biele, nad perami trochu zažltnuté fúzy. Obočie je rovnako husté a svetlé ako jeho vlasy a aj vrásky naokolo by som len ťažko spočítal, ale tie azúrové oči akoby ani nepatrili jemu. Prezrádzajú, že mozog ich majiteľa statočne odoláva Alzheimerovi a ešte vždy funguje na sto percent. Nehovorím, že sa v nich zračí prudký intelekt, to určite nie, ale niekde medzi ich dvoma žmurknutiami som získal taký nejasný pocit, že tie oči už kadečo videli.

„Aha,“ ďakujem mu kývnutím, „musím teda...“

„Tvoj dedo je tamto,“ zamrmle a ukáže na navršenu hlinu dva rady predou mnou.

„Vy viete, kto som?“

„Celá dedina to už vie.“

„To tie dve,“ mená si nepamätám, „strigy?“

„Balážová s Gejdošovou,“ prikývne, „tie by aj pá-

peža pred svätým Petrom ohovorili.“

Dobrý vtip, zasmejem sa a podídem bližšie. Snád by ma mohol trochu zorientovať v miestnom podsvetí a intrigách.

Vtedy si všimnem náhrobok, z ktorého kartáčom starostlivo odstraňuje holubince. Je na ňom jednoduchý nápis - Tu odpočíva Ignác Lojka - a pod ním dátum narodenia a dátum úmrtia 1942 - 1963. Nebožtík mal teda dvadsaťjeden rokov a tento starký, čo sa tak usilovne a v predstihu pripravuje na dušičky, to bude najskôr ten dedov rival a môj nový sused. Hľadám slová, ktorými by som sa mu zapáčil, ale on ma predbehne, a to celkom nečakane.

„Okradol ho!“ vystrie ruku k inému hrobu. „Otec tvojho deda, okradol môjho otca!“

Neverím vlastným ušiam. Ešte sa mi ani nepredstavil a už na mňa vyťahuje nejaký prastarý spor o medzu na poli, čo zviedli ľudia, s ktorými nemám, azda len okrem časti DNA, spoločné vôbec nič? Odhliadnuc od toho, že sa také slová nehodia na pietne miesto, hádam si len nemyslí, že mu teraz tú zbrojnicu iba tak darujem. Nie na základe nejakej pochybnej historiky a určite nie po takomto privítaní. Nemám však záujem o hádku a už vôbec nie o hádku na cintoríne.

„Počujte,“ snažím sa byť slušný, „viem, že ste si s mojím dedom nerozumeli, ale ja som ho predsa vôbec nepoznal.“